

11. NODAĻA

MILITĀRĀ ORGANIZĀCIJA UN STRUKTŪRAS

Militārā komiteja

Stratēģiskie komandieri

Starptautiskais Militārais štābs

Partnervalstu pārstāvniecība

MILITĀRĀ ORGANIZĀCIJA UN STRUKTŪRAS

MILITĀRĀ KOMITEJA

Iepriekšējās nodaļās ir aprakstīta NATO galvenā mītne Briselē, kas ir Alianses politiskais štābs un vieta, kur Ziemeļatlantijas Padomē vēstnieku līmenī tiekas pastāvīgie pārstāvji, lai ģenerālsekretāra vadībā apspriestu un apstiprinātu NATO politiku. Regulāri, pēc noteikta laika, Briselē vai kādā citā Alianses valsts galvaspilsētā augstākajā līmenī tiekas Padome un citas vecāko amatpersonu līmeņa politiskās komitejas (galvenokārt Aizsardzības plānošanas komiteja (DPC) un Kodolieroču plānošanas grupa (NPG)), piedaloties ārlietu vai aizsardzības ministriem, un laiku pa laikam, kad notiek galotņu sanāksmes, arī valstu un valdību vadītājiem.

Lēmumiem, kurus pieņēmušas jebkura no šīm grupām, ir vienāds statuss, un tie reprezentē politiku, par kuru vienojušās dalībvalstis neatkarīgi no tā, kādā līmenī tie ir pieņemti. Šīm vecāko amatpersonu vienībām ir pakļautas specializētās komitejas, kurās ietilpst attiecīgo valstu oficiālie pārstāvji. Šāda komiteju struktūra ir pamats Alianses konsultāciju un lēmumu pieņemšanas mehānismam, kas dod iespēju katrai dalībvalstij tikt pārstāvētai jebkurā līmenī visās NATO aktivitāšu sfērās.

Lai palīdzētu militāros jautājumos Ziemeļatlantijas Padomei, DPC un NPG un konsultētu tās, vecākie militārie oficiārie pilda valstu militāro pārstāvju NATO un Militārās komitejas pastāvīgās sesijas locekļu (kas ir pakļauti ievēlētajam priekšsēdētājam (CMC)) pienākumus. Tāpat kā politisko lēmumu pieņemšanas struktūras, arī Militārā komiteja regulāri tiekas augstākajā līmenī - Aizsardzības komandieru līmenī (CHOD). Islandi, kurai nav militāro spēku, šādās sanāksmēs pārstāv civilā amatpersona. Komiteja ir augstākais militārais varas orgāns NATO, kas darbojas Padomes, DPC un NPG politiskajā vadībā.

Ikdienā Militārās komitejas darbu veic militārie pārstāvji, darbojoties savu Aizsardzības komandieru vārdā. Viņi strādā, pārstāvot savu valstu intereses, un tajā pat laikā, būdami gatavi vienoties un diskutēt, lai būtu iespējams panākt vienprātību. Tas bieži ietver vienošanās panākšanu, izejot uz pieņemamiem kompromisiem, ja tas ir visas Alianses interesēs, un palīdz tai izpildīt kopējos uzdevumus un sasniegt kopējos politikas mērķus. Tādēļ militārajiem pārstāvjiem ir piešķirtas atbilstošas rīcības tiesības, kas dod iespēju Militārajai komitejai izpildīt savus uzdevumus un panākt tūlītēju lēmumu izpildi.

Komitejas pienākumos ir arī rekomendāciju sniegšana NATO politiskajām autoritātēm par pasākumiem, kas ir nepieciešami NATO telpas kopīgajai aizsardzībai. Tās pamatuzdevums ir sniegt norādījumus un konsultācijas militārās politikas un stratēģijas jomā. Komiteja NATO Stratēģiskajiem

komandieriem, kuru pārstāvji apmeklē sanāksmes, sniedz ieteikumus militārajos jautājumos, un, būdama Padomes pakļautībā, tā ir atbildīga par vispārējo Alianses militāro lietu vadību, kā arī par Militārās komitejas aģentūru veiksmīgu darbību (skatīt 14. nodaļu).

Komiteja palīdz Aliansei vispārējo stratēģisko koncepciju izveidē, un tā sagatavo ilgtermiņa novērtējumu par to, kādi spēki un spējas ir valstīm un reģioniem, kas rada riskus NATO interesēm. Krīzes, saspīlējuma vai kara laikā tai ir papildu pienākums konsultēt Aizsardzības plānošanas komiteju par militāro situāciju un sniegt rekomendācijas par militāro spēku izmantošanu, iespējamību plānu izpildīšanu un attiecīgu sadursmju mehānismu izstrādi.

Militārā komiteja tiekas katru ceturtdienu, nākošajā dienā pēc iknedēļas Padomes sanāksmes, kas notiek trešdienās, lai tā spētu nekavējoties sekot līdzi Padomes lēmumiem. Taču sanāksmes var tikt sasauktas jebkurā laikā, kad nepieciešams, un praksē gan Padome, gan Militārā komiteja tiekas daudz biežāk. Alianses darbība Bosnijā-Hercegovinā un Kosovā, Alianses struktūru adaptācija iekšējām un ārējām izmaiņām, partnerattiecību un sadarbības attīstībai ar citām valstīm un jaunu institūciju izveidei šo procesu pārraudzīšanai, ir novedis pie tā, ka Aliansē būtiski pieaudzis visu lēmumu pieņemšanas institūciju sanāksmju biežums.

Militārā komiteja Aizsardzības komandieru sesijā (CHODS) parasti tiekas trīs reizes gadā. Divas šīs Militārās komitejas sanāksmes notiek Briselē, un vienu pēc rotācijas principa organizē NATO dalībvalsts.

Eiropas Partnerības padomes (EAPC) un Partnerattiecības mieram (PfP) ietvaros Militārā komiteja regulāri tiekas ar EAPC/PfP Partnervalstīm nacionālo militāro pārstāvju līmenī (vienreiz mēnesī) un CHODS līmenī (divas reizes gadā), lai risinātu militārās sadarbības jautājumus. Sīkāks un detalizētāks apraksts ir dots 12. nodaļā, kurā sīki izskaidrotas arī Militārās komitejas un Krievijas, kā arī Ukrainas sanāksmes.

Militārās komitejas priekšsēdētājs

Militārās komitejas priekšsēdētāju (CMC) izvirza Aizsardzības komandieri, un šajā amatā viņu nozīmē uz trīs gadiem. Priekšsēdētājs darbojas, pārstāvot vienīgi Alianses starptautiskās intereses, un savas rīcības pilnvaras viņš saņem no Militārās komitejas, kurai tas ir atbildīgs par pienākumu izpildi. Parasti viņš vada visas Militārās komitejas sanāksmes. Viņa prombūtnes laikā pienākumus veic Militārās komitejas priekšsēdētāja vietnieks (DCMC).

Militārās komitejas priekšsēdētājs ir gan Militārās komitejas spīkers, gan tās pārstāvis. Viņš ielplāno savu ikdienas darbību un rīkojas Komitejas interesēs, izdodot nepieciešamos norādījumus un ieteikumus Starptautiskā

Militārā štāba direktoram (skatīt tālāk). Priekšsēdētājs reprezentē Militāro komiteju augsta līmeņa sanāksmēs, kā, piemēram, Ziemeļatlantijas Padomē, Aizsardzības plānošanas komitejā un Kodolieroču plānošanas grupā, sniedzot konsultācijas par militāriem jautājumiem, kad vien tas tiek prasīts.

Ņemot vērā šī amata autoritāti, Komitejas priekšsēdētājam ir jāveic arī ļoti nozīmīgs sabiedrisks darbs, kā arī jāpilda Alianses vecākā militārā spīkera amats, kontaktējoties ar presi un medijiem. Komitejas vārdā viņš uzņemas oficiālo vizīšu un pārstāvniecības pienākumus gan NATO valstīs, gan arī valstīs ar kurām NATO attīsta ciešākus kontaktus Partnerattiecības mieram programmas, Eiroatlantijas Partnerības padomes, NATO-Krievijas Apvienotās pastāvīgās padomes, NATO-Ukrainas Komisijas, Vidusjūras valstu Sadarbības grupas un Dienvidaustrumu Eiropas Iniciatīvas ietvaros. Priekšsēdētājs ir arī bijušais NATO Aizsardzības Koledžas Akadēmiskās konsultatīvās padomes oficiālais priekšsēdētājs. Apraksts par Aizsardzības Koledžas lomu ir lasāms 14. nodaļā.

STRATĒGISKIE KOMANDIERI

Stratēģiskie komandieri (SC), tas ir, NATO spēku virspavēlnieks Eiropas zonā (SACEUR) un NATO spēku virspavēlnieks Atlantijas zonā (SACLANT), ir pakļauti Militārajai komitejai jautājumos, kas ir to darbības ietvaros, - vispārējo Alianses militāro jomu vadību. Viņi arī sniedz konsultācijas Militārajai komitejai. Abi izmanto pārstāvjus ar NATO ģenerāļa vai admirāļa pakāpi, kas tiem palīdz uzturēt ciešu saikni gan starp politiskajiem, gan arī militārajiem štābiem galvenajā mītnē un nodrošināt efektīvu informācijas un komunikāciju plūsmu abos virzienos. SC pārstāvji apmeklē Militārās komitejas sanāksmes un sniedz konsultācijas attiecīgajiem komandieriem par Militārās komitejas darbību.

STARPTAUTISKAIS MILITĀRAIS ŠTĀBS

Starptautisko Militāro štābu (IMS) vada ģenerālis/admirālis, kuru Militārā komiteja atlasījusi no dalībvalstu izvirzītajiem kandidātiem uz Starptautiskā Militārā štāba (DIMS) direktora amatu. IMS direktora vadībā ir atbildīgs par politikas plānošanu, novērtēšanu un rekomendēšanu militārajos jautājumos, kas iesniegti Militārās komitejas izskatīšanai, kā arī par to, ka Komitejas politikas un lēmumi tiktu realizēti, kā norādīts.

IMS veido militārais personāls, kuru nosūtījušas dalībvalstis, lai tas pildītu štāba rīkojumus NATO galvenajā mītnē un strādātu starptautiskā līmenī, visas Alianses, nevis tikai savu valstu interesēs. Dažus amatus, kas saistīti ar

sekretariāta un atbalsta pienākumiem, Starptautiskajā Militārajā štābā pilda civilais personāls. Starptautiskais Militārais štābs palīdz Militārās komitejas darbā, sagatavojot tā lēmumus un izpildot tos, un tas aktīvi iesaistās sadarbības procesā ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm iniciatīvas Partnerattiecības mieram (PfP) ietvaros.

Par Štāba rīcības koordināciju un informācijas un sakaru plūsmas kontroli - gan pašā IMS, gan starp IMS un citām institūcijām NATO galvenajā mītnē - jārūpējas administratīvajam koordinatoram, kas ir pakļauts IMS direktora birojam. Administratīvais koordinators un viņam padotais personāls sniedz arī atbalstu Militārajai komitejai kā sekretariāts, kā arī dod konsultācijas par procesuāliem jautājumiem. Arī Starptautiskā Militārā štāba direktors saņem atbalstu no pieciem direktora padomniekiem, katrs no kuriem vada atsevišķu funkcionālo nodaļu.

Plānošanas un politikas nodaļa izstrādā un koordinē Militārās komitejas ieguldījumu NATO aizsardzības politikā un stratēģiskajā plānošanā. Tas iekļauj ieguldījumu politiski militāro koncepciju, studiju, novērtējumu un attiecīgo dokumentu izstrādei, NATO militāro spēku plānošanai, Spēku mērķu sasniegšanas procesam, ikgadējam aizsardzības pārskatam, PfP Plānošanas un pārskata procesam (PARP) un ilgtermiņa konceptuālai plānošanai. Nodaļa Militārās komitejas vārdā piedalās arī NATO vispārējās aizsardzības plānošanas procesā, kā arī izstrādā un pārstāv Militārās komitejas viedokļus un NATO Stratēģisko komandieru militārās politikas jautājumus dažādās NATO institūcijās.

Operāciju nodaļa sniedz atbalstu Militārajai komitejai, gatavojot pašreizējos operacionālos plānus un risinot jautājumus, kas saistīti ar NATO spēku aspektiem un militārās vadības jautājumiem, kas saistīti ar NATO lomu starptautiskās krīzes gadījumā. Nodaļa nodrošina un koordinē daudznacionālās apmācības un treniņus, arī tos, kuros iesaistās PfP dalībvalstis; kā arī koordinē darbības, kas saistītas ar efektīvu NATO elektroniskās karošanas operacionālo spēju izveidi un attiecīgajām apmācībām un treniņiem. Tā atbild par Elektroniskās karadarbības programmu un prasību kontroli un novērtējumu. Tā nodrošina atbalstu NATO Pretgaisa aizsardzības komitejai, un Starptautiskā Militārā štāba ietvaros ir atbildīga par gaisa aizsardzības jautājumiem. Nodaļa darbojas arī kā kontaktpunkts uz Apvienoto Nāciju Organizāciju nosūtītajiem NATO Sadarbības dienesta virsniekiem: šo uzdevumu pilda Starptautiskā Militārā štāba norīkotais loceklis, aizstāvot visas Organizācijas intereses, kad tas tiek pieprasīts.

Izlūkošanas nodaļa katru dienu nodrošina stratēģiskās izlūkošanas atbalstu ģenerālsekretāram, Ziemeļatlantijas Padomei/Aizsardzības plānošanas komitejai, Militārajai komitejai un citām NATO institūcijām, piemēram, Starptautiskā Militārā štāba apakšvienībām, Politiskajai komitejai

un WMD Izplatības centram. Tā kā nodaļai nav neatkarīgas izlūkošanas funkcijas vai spējas šādi darboties, tā šajā ziņā ir atkarīga no NATO dalībvalstīm un NATO pavēlniecībām. Izmantojot šo institūciju ieguldījumu, tā darbojas kā centrālais koordinators izlūkošanas salīdzināšanas, novērtēšanas un izplatīšanas pasākumos NATO galvenajā mītnē un attiecībā uz NATO pavēlniecībām, aģentūrām, organizācijām un valstīm. Izlūkošanas nodaļa ne tikai nodrošina štāba izlūkošanas darba gaitas atbalstu, bet arī vada un koordinē NATO stratēģiskās izlūkošanas novērtēšanu, izlūkošanas politikas dokumentu un pamata izlūkošanas dokumentu sagatavi un izplatību, kā arī uztur noteiktas datubāzes un digitālās izlūkošanas informācijas servisu. Tā vēl veic stratēģiskā brīdinājuma un krīzes situāciju vadības funkcijas un vada sadarbību starp citām NATO un valstu struktūrām, pildot specializētās izlūkošanas funkcijas un organizējot attiecīgās aktivitātes. Īsāk sakot, Izlūkošanas nodaļa, kuru atbalsta NATO dalībvalstis un pavēlniecības, nepārtraukti informē Alianses vecākās amatpersonas, palīdz Militārajai komitejai sniegt militārās konsultācijas politiskajām varām, nodrošina izlūkošanas informācijas bāzi, kas nepieciešama, lai vadītu NATO spēku sastādīšanu un organizāciju un to operāciju veikšanu, un pilda visdažādākos uzdevumus, piedaloties NATO aizsardzības un politiskajās funkcijās.

Sadarbības un reģionālās drošības nodaļa ir galvenais centrs militārajiem kontaktiem un sadarbībai ar Eiroatlantijas Partnerības padomi (EAPC), Partnerattiecības mieram (PfP) dalībvalstīm, ar Krieviju NATO-Krievijas Pamataakta ietvaros un ar Ukrainu NATO-Ukrainas hartas ietvaros. Šī nodaļa atbild par visu IMS štāba darbību attīstību un koordināciju jautājumos, kas saistīti ar EAPC, PfP, NATO-Krievijas un NATO-Ukrainas jautājumiem, kā arī ar Vidusjūras dialogu. Tās Sadarbības politikas un Ieroču kontroles grupa sastāda un koordinē IMS PfP politiskā štāba darbību, savukārt Krievijas-Ukrainas grupa izstrādā un īsteno ar šīm divām valstīm saistītu MC politiku. Sadarbības politikas ieroču kontroles daļa un Ieroču kontroles grupa koordinē un izstrādā militāras konsultācijas par NATO iesaistīšanos dažādos atbruņošanas, ieroču kontroles un kopējās drošības jautājumu aspektos. Nodaļa darbojas arī kā galvenais virzītājspēks Militārajai komitejai jautājumos, kurus risina Eiropas Drošības un sadarbības organizācija (EDSO) atbruņošanās, ieroču kontroles un kopējās drošības sfērās. Daļa nodaļas ir izvietota Vīnē Rietumu Konsultatīvajā birojā (WCO), lai atvieglotu un sekmētu NATO sadarbību ar EDSO. IMS PfP Štāba elements (PSE) ir izveidots nodaļas ietvaros kā atsevišķi funkcionējoša apakšnodaļa, kurā Partnervalstu virsnieki strādā kopā ar NATO kolēģiem un kas ir kā IMS kopējais centrs visām Partnervalstu prasmēm, kas saistītas ar PfP militārajiem aspektiem. Tā darbojas kā primārais IMS sakaru tīkls starp Partnervalstu Militārajiem pārstāvjiem un Partnervalstu Sadarbības dienesta virsniekiem NATO galvenajā mītnē.

Apgādes, bruņojumu un resursu nodaļa (LA&R) sadarbībā ar Starptautiskā štāba SILCEP nodaļu atbild par apgādes principu un politikas izstrādi, to skaitā par medicīniskās palīdzības un transporta un pārvietošanās attīstību. Tā nodrošina štāba atbalstu NATO Apgādes vecāko amatpersonu konferencei (SNLC) un Militārās Medicīnas dienestu vadītāju komitejai (COMEDS), SNLC militārajam priekšsēdētāja vietniekam un SNLC divu pakļauto struktūru militārajam priekšsēdētāja vietniekam vai priekšsēdētājam. Nodaļai ir arī svarīgi uzdevumi krīzes pārvaldes, humanitārās palīdzības un katastrofu novēršanas loģistikas aspektos, un tā ieceļ IMS oficiālo pārstāvi Neparedzētu gadījumu vecāko amatpersonu plānošanas komitejā (SCEPC) un COMEDS. Nodaļa dod militārās konsultācijas Militārajai komitejai par jautājumiem, kas saistīti ar militāro politiku un bruņojumu plānošanas procesu izstrādi, ietverot pētniecības un tehnoloģiju jautājumus. Tā reprezentē Militāro komiteju CNAD, Galvenajās bruņojuma grupās (MAG), Pētniecības un tehnoloģijas struktūrās un Gaisa/zemes novērošanas (AGS) komisijā darba kārtības izstrādāšanai, kā arī Rietumeiropas Bruņojumu grupā (WEAG) un EIROLONGTERM grupās. Nepieciešamības gadījumā nodaļa sniedz atbalstu arī NATO Industriāli konsultatīvai grupai (NIAG). Tā ir atbildīga par militāro politiku un procedūru izstrādi resursu pārvaldei, to skaitā arī attiecībā uz NATO kopējo militāro budžetu, infrastruktūru un personālu sadarbību ar Starptautisko štābu un diviem Stratēģiskajiem komandieriem. Tā reprezentē Militāro komiteju NDMC, SRB, IC un MBC. NATO Aizsardzības personāla komitejas (NDMC) Vadības konsultatīvā vienība ir atsevišķa vienība Nodaļas ietvaros, kas strādā tieši NDMC labā, sniedzot profesionālu palīdzību un personālu, lai veiktu pārskatu, auditu, apstiprināšanas un konsultāciju.

NATO Situāciju centrs palīdz Ziemeļatlantijas Padomei, Aizsardzības plānošanas komitejai un Militārajai komitejai īstenot attiecīgās funkcijas konsultāciju sfērā. Nodaļa Aliansē darbojas kā politiskas, militāras un ekonomiskas informācijas saņemšanas, apmaiņas un izplatīšanas galvenais punkts. Tā kontrolē NATO un NATO dalībvalstu interešu politiskos, militāros un ekonomiskos jautājumus 24 stundas diennaktī. NATO Situāciju centrs nodrošina arī pēkšņu konsultāciju organizācijas iespējas saspīlējuma un krīzes periodos, kā arī saglabā un precizē attiecīgu pamatinformāciju šādos periodos.

Padomnieks sabiedrības informēšanas jautājumos (PIA) palīdz ar konsultācijām Militārās komitejas priekšsēdētājam, Militārās komitejas priekšsēdētāja vietniekam un IMS direktoram publiskās informācijas jautājumos un darbojas kā publisko pētījumu un ziņu mediju koordinators, un arī kā Militārās komitejas un IMS preses sekretārs. PIA birojs koordinē publiskās informācijas aktivitātes saistībā ar NATO Informācijas un preses biroju un ar publiskās informācijas sadarbības organizācijām Stratēģisko pavēlniecību un nacionālo Aizsardzības ministriju ietvaros.

IMS Finansu kontrolieris atbild par konsultāciju sniegšanu Militārās komitejas priekšsēdētājam, Militārās komitejas priekšsēdētāja vietniekam un IMS direktoram par visiem finansu un izdevumu jautājumiem, kas saistīti ar IMS pārvaldē esošo budžeta grupu. Kontrolieris atskaitās Militārā budžeta komitejai (MBC) par IMS budžeta finansiālo pārvaldi. Viņš ir atbildīgs arī par visu ar budžetu saistīto un Militārā budžeta komitejā iesniegto jautājumu sagatavošanu, pamatojumu, pārvaldi un uzraudzību. Vēl bez šīm pārvaldes funkcijām kontrolieris uzņemas to NATO struktūru finansiālo kontroli, kuru budžetus administrē IMS, attiecīgi, NATO Standartizācijas aģentūras (NSA), NATO Aizsardzības koledžas (NADEFCOL) un Pētniecības un tehnoloģiju aģentūras (RTA) budžetu kontroli. Savu uzdevumu ietvaros, viņš atbild par iekšējo kontu un ar finansu operācijām saistīto aktivitāšu auditu vadību. Sīkāku informāciju par Militārā budžeta pārvaldi var izlasīt 9. nodaļā.

NATO galvenās pārvaldes konsultāciju, vadības un kontroles štābs (NHQC3S) ir atsevišķa kompleksa organizācija, kuru veido jaukts personāls gan no Starptautiskā štāba, gan arī no Starptautiskā Militārā štāba. Izpildot IMS un IS prasības, NHQC3S direktors ziņo tieši Starptautiskā Militārā štāba direktoram un Aizsardzības atbalsta sfēras ģenerālsekretāra palīgam. Kā viens no NATO C3 padomes priekšsēdētāja vietniekiem, NHQC3S direktors ir arī MC oficiālais pārstāvis Padomē. NATO C3 štāba locekļi atbalsta NC3B, neatbrīvojoties no saviem pienākumiem Padomes astoņās apakškomitejās, un pēc kārtas sniedz atbalstu NC3B konsultācijām MC par C3/CIS Spēju paketēm saskaņā ar C3 politikas, plānošanas un struktūras viedokļa. Sīkāks apraksts par to ir 10. un 14. nodaļā.

PARTNERVALSTU PĀRSTĀVNICĪBA

Kopš 1994. gada vairākas Partnervalstis ir atvērušas Sadarbības dienesta birojus, un kopš 1997. gada arī pastāvīgas diplomātiskās pārstāvniecības NATO galvenajā mītnē. Militārā saikne starp Partneru valstīm tiek nostiprinātas, veidojot "Partnerattiecību mieram štāba daļas". Pašreiz astoņas no šīm daļām, kas sastāv no NATO un PfP partnervalstu komandieriem, ir izvietotas NATO galvenajā mītnē IMS ietvaros un NATO integrētās militārās struktūras pirmajā un otrajā līmenī. Nesen NATO (SHAPE) Skolā tika izveidota jauna PfP štāba daļa, kas varētu kļūt par būtisku elementu sadarbības sekmēšanai starp PfP Mācību centriem un citiem PfP institūtiem. Komandieri no Partnervalstīm, pildot šo amatu, strādā līdzās NATO valstu komandieriem starptautiskajā līmenī, piedaloties politisko diskusiju sagatavošanas un politisko lēmumu realizācijās procesā, kas ir saistīts ar attiecīgiem Partnerattiecību mieram militārajiem jautājumiem. Kopš 1998. gada PfP Partnervalstu komandieri ir PCC štāba sastāvā un pilnā mērā piedalās tā darbībā.

